№ 50. ...оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

...рят-Монголой Үнэн

...П(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

...1) | 1951 оной мартын 14, среда | Сэн 20 мүнгэн

Союзай Соведэй ба ...нальностьнуудай Соведэй 1951 оной ...мартын 12-ой хамтын заседани

...н 12-то, Кремлевско Ехэ ...соо Союзай Соведэй ба На...остьнуудай Соведэй хам...едани нээгдэбэ.

...иин эхилхэһээ бүри урид ...депутадууд, олон тоото ...дүүрэн сугларба. Бүхы ...дэрэ эб найрамдалай тү...гшэдэй авангардда ябаг...эхэ советскэ арадай, зо...гуулагша арадай һунга...үүд эндэ суглараа.

...эришэн ангиин ба кол...ряашадай эрхим түлөөлэг...нэй ажал-ябуулагшад ба ...рдэмтэд, уранзохёолшод ...ствын мастернууд зал соо ...а. Айлшадай тоодо— эб ...ал хамгаалха Советскэ ...й, советскэ эхэнэрнүүдэй ...шистска комитедэй, совет...уушуулай Антифашистска ...й гэшүүд байлсаба. Со...а гадаадын журналистнуу...онууд хүнүүдээр дүүрэн ...Айлшадай ложонуудта — ...тическа корпусой гэшүүд

...н 7 часта правительст... ложонуудта нүхэр ...талин, нүхэд В. М. Моло...М. Маленков, Л. П. Берия, ...орошилов, Н. А. Булганин, ...аганович, А. И. Микоян, ...ндреев, Н. С. Хрущев, ...осыгин, Н. М. Шверник, ...услов, П. К. Пономаренко, ...кирятов ерэбэ.

...э Сталинай ба тэрэнэй ...атнигуудай хүндэлэлдэ ...эрьемэ оваци болоно. ...э хүл дээрээ бодоно. ...Сталинда алдар соло!», ...Сталин мандаха болтогой!» гэһэн хашхаралдаанууд СССР-эй арадуулай элдэб янзын хэлэнүүд дээрэ соностоно. «Ура» хашхаралдаан зал соо зэдэлнэ.

Түрүүлэгшын столдо — Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ **М. А. Яснов**, Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ **Ж. Шаяхметов**, түрүүлэгшэдэй орлогшонор депутадууд **А. И. Кириченко, А. Ю. Снечкус, А. И. Ниязов, М. Т. Якубов, М. В. Зимянин, В. Т. Лацис, Т. М. Матиашвили** һуубад.

Түрүүлэгшээр һууһан депутат Ж. Шаяхметов сессиин зүблэхэ зүйлдэ—эб найрамдал хамгаалха тухай Хуули абалга болоно гэжэ мэдээсэнэ. Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ депутат **Н. С. Тихоновтэ** үгэ үгтэбэ.

Депутат **Н. С. Тихоновэй** элидхэл тушаа депутат **Ю. Ю. Матулис** (Литовско ССР, Мажейскэ округ), депутат **К. М. Симонов** (РСФСР, Смоленскэ округ), депутат **К. С. Кузнецова** (Брянска область, Клинцовско округ), депутат **А. В. Палладин** (Украинска ССР, Кременчукска округ), депутат **Л. П. Александровская** (Белорусска ССР, Осиповичска округ), депутат **П. Б. Быков** (Москва город, Октябрьска округ) үгэ хэлэбэд.

СССР-эй Верховно Совет «Эб найрамдал хамгаалха тухай Хуулине» нэгэн һаналаар баталаа.

Сессиин зүблэхэ зүйл дүүрэбэ. Түрүүлэгшээр һууһан Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **Ж. Шаяхметов** СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сесси хаагдаа гэжэ соносхобо.

...на ба автономно республикануудай ...тэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ орденуудые барюулба

...Р-эй Верховно Соведэй Пре...й Түрүүлэгшэ нүхэр Н. М. ...союзна ба автономно рес...нуудай шагнагдаһан хү...хы хүдэлмэрилэгшэдтэ ...соо мартын 12-то орденуу...юулба.

...өөр 50 наһа гүйсэһэнтэй ...дуулжа ба Коммунисти...артиин, Советскэ гүрэнэй ...абьянуудые туйлаһанайн...өө шагнагдаһан, Армениин ...эй ЦК-гэй нэгэдэхи секре...А. Арутиновта Ленинэй ор...юулагдаба. Республикануу...оһоор 10 жэл гүйсэһэнтэй ...дуулан, мүн промышлен...үдөө ажахы, наука, культу...н искусствые һэргээн бод...а хүгжөөхэ хэрэгтэ амжал...е туйлаһанайнгаа түлөө ...аһан Литовско ССР-эй Ми...үдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ...едвилас, Литовско ССР-эй ...Соведэй Президиумэй Тү...Ю. И. Палецкис, Литва...(б)-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи ...рь А. Ю. Снечкус, Латвиин ...эй ЦК-гэй нэгэдэхи секре...Э. Калнберзин, Латвийска ...Министрнүүдэй Соведэй ...гшэ В. Т. Лацис, Эстонско ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Т. Веймер ба Эстонско ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. М. Якобсон гэгшэд дээдэ шагнал—Ленинэй орден абаа.

Республикануудай 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, мүн промышленность, хүдөө ажахы, наука, культура ба искусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө шагнагдаһан, ВКП(б)-гэй Чувашска обкомой нэгэдэхи секретарь Т. А. Ахазовта, Дагестанска АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. М. Айдинбековтэ, Дагестанска АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. Н. Батырмурзаевта, ВКП(б)-гэй Дагестанска обкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Данияловта ба Удмуртска АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Н. Никитиндэ Ленинэй орден барюулагдаһан байна.

Нүхэр Н. М. Шверник шагнал абаһан нүхэдые халуунаар амаршалаад, социалистическэ Эхэ оронной аша туһада хүдэлмэрилхэдөө шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

(ТАСС).

Советско-Польско Худалдаа наймаанай хэлсээнүүд тушаа

...Р-эй Гадаадын Худалдаа ...най Министерствын ба ...Худалдаа наймаанай Де...хоорондо амжалтатай...дэһэн хэлсээнүүдэй үндэ...951 ондо товарнуудые ан...абалсаха тухай Протокол ...мартын 9-дэ баталагдаа. ...окол хадаа 1951 оной това...есые 1950 онойхиһоо ни...эр үргэдхэхэ гэжэ хараал...

...дын Худалдаа наймаанай ...г-н Т. Гедэ гэгшээр тол...он Польско Худалдаа ...най Делегаци энэ оной ...10-да Москваһаа мордобо. ...Р-эй Гадаадын Худалдаа ...най Министрын Орлогшо М. Г. Лошаков, СССР-эй МВТ-гэй Зүүн ба Центральна Европын оронуудай Управлениин начальник А. А. Павлов, СССР-һээ Польшодо байгаа Худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ Е. И. Бабарин, СССР-эй МВТ-гэй Протокольно таһагай начальник Н. И. Кузьминский ба СССР-эй МВТ-гэй Польшын таһагай начальник И. Г. Писарец гэгшэд вокзал дээрэ тус делегацие үдэшэбэ.

Польско Республикын онсо ба бүрин эрхэтэ Посол г-н К. Ясинский ба Москвадахи Польско Посольствын гэшүүд делегацие мүн лэ үдэшэлээ.

(ТАСС).

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай 1951 оной Гүрэнэй бюджет тухай ХУУЛИ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

1. СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр табигдаһан, СССР-эй 1951 оной Гүрэнэй бюджедые Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй Бюджетнэ комиссинуудай элидхэлнүүд тушаа абтаһан хубилалтануудтайгаар, тодорхойлон хэлэбэл: бүхы доходуудые 458.716.644 мянган түхэриг сумматайгаар ба бүхы гаргашануудые 451.502.680 мянган түхэриг сумматайгаар, доходуудынь гаргашануудһаа 7.213.964 мянган түхэриг үлүү байхаар баталха. 1952 оной январиин 1-дэ республиканска ба нютагай бюджедүүдтэ бюджетнэ мүнгэ зөөриин дамжан үлэлгые 2.925.124 мянган түхэригөөр баталха.

2. Тус Хуулиин 1-дэхи статьятай зохилдуулан, 1951 оной союзна бюджедые доходуудаараа 361.112.511 мянган түхэриг ба гаргашануудаараа 353.998.547 мянган түхэриг байхаар, доходуудынь гаргашануудһаа 7.213.964 мянган түхэриг үлүү байхаар баталха.

3. Союзна республикануудай 1951 оной Гүрэнэй бюджедүүдые нимэ суммануудтайгаар баталха гэбэл:

	Мянган түхэригөөр	
	доходуud	гаргашанууд
Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республика	54.136.331	54.136.331
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	40.528.317	12.698.253
нютагай бюджедүүд	13.608.014	41.438.078
Украинска Советскэ Социалистическэ Республика	17.247.520	17.247.520
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	13.991.581	5.688.350
нютагай бюджедүүд	3.255.939	11.559.170
Белорусска Советскэ Социалистическэ Республика	3.687.322	3.687.322
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	3.313.134	1.130.576
нютагай бюджедүүд	374.188	2.556.746
Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республика	3.361.899	3.361.899
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	2.624.979	1.440.777
нютагай бюджедүүд	736.920	1.921.122
Казахска Советскэ Социалистическэ Республика	4.190.494	4.190.494
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	3.678.054	1.854.407
нютагай бюджедүүд	512.440	2.336.087
Грузинска Советскэ Социалистическэ Республика	2.579.570	2.579.570
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	2.283.241	1.153.380
нютагай бюджедүүд	296.329	1.426.188
Азербайджанска Советскэ Социалистическэ Республика	1.908.239	1.908.239
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	1.605.133	797.934
нютагай бюджедүүд	303.106	1.110.305
Литовско Советскэ Социалистическэ Республика	1.530.462	1.530.462
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	1.356.022	726.088
нютагай бюджедүүд	174.440	804.374
Молдавска Советскэ Социалистическэ Республика	1.163.471	1.163.471
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	1.015.178	553.808
нютагай бюджедүүд	148.293	609.663
Латвийска Советскэ Социалистическэ Республика	1.428.117	1.428.117
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	1.159.737	749.454
нютагай бюджедүүд	268.380	678.663
Киргизскэ Советскэ Социалистическэ Республика	1.076.139	1.076.139
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	905.029	487.541
нютагай бюджедүүд	171.110	588.598
Таджикска Советскэ Социалистическэ Республика	1.022.179	1.022.179
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	877.311	440.570
нютагай бюджедүүд	144.868	581.609
Армянска Советскэ Социалистическэ Республика	1.157.747	1.157.747
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	1.058.003	612.035
нютагай бюджедүүд	99.744	545.712
Туркменскэ Советскэ Социалистическэ Республика	988.915	988.915
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	852.909	501.755
нютагай бюджедүүд	136.006	487.160
Эстонско Советскэ Социалистическэ Республика	1.094.524	1.094.524
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	920.996	657.622
нютагай бюджедүүд	173.528	436.902
Карело-Финскэ Советскэ Социалистическэ Республика	931.204	931.204
тэрээнһээ:		
республиканска бюджет	877.260	717.165
нютагай бюджедүүд	53.944	214.039
Республиканска ба нютагай бюджедүүд хамта дээрээ	97.504.133	97.504.133
тэрээнһээ:		
республиканска бюджедүүд	77.046.884	30.209.717
нютагай бюджедүүд	20.457.249	67.294.416

4. 1952 оной январиин 1-дэ республиканска ба нютагай бюджедүүдтэ мүнгэ зөөриин дамжаһан үлэлгые нимэ хэмжээтэйгээр тогтоохо гэбэл: РСФСР-тэ—1.624.090 мянган түхэриг, Украинска ССР-тэ—517.426 мянган түхэриг, Белорусска ССР-тэ—110.620 мянган түхэриг, Узбекскэ ССР-тэ—100.857 мянган түхэриг, Казахска ССР-тэ—125.715 мянган түхэриг, Грузинска ССР-тэ—77.387 мянган түхэриг, Азербайджанска ССР-тэ—57.247 мянган түхэриг, Литовско ССР-тэ—16.914 мянган түхэриг, Молдавска ССР-тэ—34.904 мянган түхэриг, Латвийска ССР-тэ—42.844 мянган түхэриг, Киргизскэ ССР-тэ—32.281 мянган түхэриг, Таджикска ССР-тэ—30.665 мянган түхэриг, Армянска ССР-тэ—34.732 мянган түхэриг, Туркменскэ ССР-тэ—29.667 мянган түхэриг, Эстонско ССР-тэ—32.836 мянган түхэриг, Карело-Финскэ ССР-тэ—27.936 мянган түхэриг.

5. Республиканска бюджедүүдһээ АССР-нүүдэй ба нютагай Соведүүдэй 1951 оной бюджедүүдтэ орохо отчисленинүүдые нимэ суммануудтайгаар баталха гэбэл:

	Мянган түхэригөөр
Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикада	27.830.064
Украинска Советскэ Социалистическэ Республикада	8.303.231
Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикада	2.182.558
Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республикада	1.184.202
Казахска Советскэ Социалистическэ Республикада	1.823.647
Грузинска Советскэ Социалистическэ Республикада	1.129.859
Азербайджанска Советскэ Социалистическэ Республикада	807.199
Литовско Советскэ Социалистическэ Республикада	629.934
Молдавска Советскэ Социалистическэ Республикада	461.370
Латвийска Советскэ Социалистическэ Республикада	410.283
Киргизскэ Советскэ Социалистическэ Республикада	417.488
Таджикска Советскэ Социалистическэ Республикада	436.741
Армянска Советскэ Социалистическэ Республикада	445.968
Туркменскэ Советскэ Социалистическэ Республикада	351.154
Эстонско Советскэ Социалистическэ Республикада	263.374
Карело-Финскэ Советскэ Социалистическэ Республикада	160.095
Хамта дээрээ:	46.837.167

6. Ниитэсоюзна гүрэнэй налогуудһаа ба доходуудһаа республиканска болон нютагай бюджедүүдтэ орохо отчисленинүүдые 1951 ондо нимэ хэмжээтэйгээр тогтоохо гэбэл:

а/ эрьесын налогой оролгоһоо: РСФСР-тэ—5,2%, Украинска ССР-тэ—13,2%, Белорусска ССР-тэ—25,4%, Узбекскэ ССР-тэ—7,0%, Казахска ССР-тэ—29,4%, Грузинска ССР-тэ—25,5%, Азербайджанска ССР-тэ—14,1%, Литовско ССР-тэ—42,9%, Молдавска ССР-тэ—41,9%, Латвийска ССР-тэ—8,8%, Киргизскэ ССР-тэ—33,5%, Таджикска ССР-тэ—28,6%, Армянска ССР-тэ—39,3%, Туркменскэ ССР-тэ—17,8%, Эстонско ССР-тэ—18,2%, Карело-Финскэ ССР-тэ—67,9%;

б/ хүн зонһоо подоходно налогоор, колхознигууд ба үмсын ажалтанһаа хүдөө ажахын налогоор, колхозуудһаа подоходно налогоор, СССР-эй ганса бэе, түбхинөөгүй ба бага бүлэтэй гражданинуудһаа налогоор, ой модоной доходоор ороһон оролтоһоо ба хүн зоной дунда тараагдаһан гүрэнэй урьһаламжын суммануудһаа — 50%;

в/ машинно-тракторна станцинуудай доходуудһаа: РСФСР-тэ, Украинска ССР-тэ, Белорусска ССР-тэ, Казахска ССР-тэ, Грузинска ССР-тэ, Азербайджанска ССР-тэ, Литовско ССР-тэ, Молдавска ССР-тэ, Латвийска ССР-тэ, Киргизскэ ССР-тэ, Армянска ССР-тэ, Туркменскэ ССР-тэ, Эстонско ССР-тэ, Карело-Финскэ ССР-тэ—50%, Узбекскэ ССР-тэ ба Таджикска ССР-тэ—20%.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.

1951 оной мартын 10.

ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАМГААЛХА ТУХАЙ ХУУЛИ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет болбол арадуудай хоорондын эб найрамдал ба хани барисаата харилсаануудые бэхижүүлхэ зорилго табидаг, эб найрамдалда дуратай советскэ политикын үндэр дээдэ принципүүдые хүтэлбэри болгон,—

нэгэ үетэнэй ажабайдалай туршада дэлхэйн хоёр дайнай гасалан зоболон үзэһэн арадуудай сэдьхэл ба үнэн мэдэрэл хадаа зарим гүрэнүүдэй агрессивнэ бүлэг нюурнуудаар хэгдэжэ байгаа дайнай пропагандын зэмэлэгдэнгүй орхигдохо ябадалтай эбсэжэ шадахагүй, тэрэшэлэн дайнай гэмтэ муухай пропагандые хорихо ба буруушаан зэмэлхэ тушаа бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй дура хүсэлые элирхэйлһэн эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн Хоёрдохи конгрессэй уряада һаналаа нэгэдэхэ байха гэжэ мэдэрнэ.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

1. Дайнай пропаганда ямаршье формотойгоор ябуулагдахадаа эб найрамдалай хэрэгые һүйдхэхэ, шэнэ дайнай аюул тохёолдуулха, тиймэһээ хүн түрэлтэндэ эсэргүү тон хүндэ гэмтэ ябадал мүн гэжэ тоолохо.

2. Дайнай пропаганда хэһэн гэмтэ нюурнуудые сүүдтэ үгэхэ ба уголовно тон хүндэ гэмтэ нюурнууд гэжэ сүүдлэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1951 оной мартын 12.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Сүүд һунгаха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Сүүдые нимэ составтайгаар һунгаха:

СССР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ

ВОЛИН Анатолий Антонович.

СССР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ ГЭШҮҮД

Абдурахманов Усман
Аксенов Иван Тимофеевич
Алехин Иван Иванович
Анипченко Иван Васильевич
Артюхов Михаил Семенович
Астахов Петр Андреевич
Ахмедов Абас Кули Новруз Кули Оглы
Бакшеев Сергей Валентинович
Басавин Иван Александрович
Батова Анна Васильевна
Билявичюс Юзас Юзович
Борисенко Василий Андреевич
Бояркин Михаил Алексеевич
Буднев Николай Сергеевич
Буленков Алексей Алексеевич
Былинкина Александра Петровна
Владимирова Мария Петровна
Гринберг Ян Михайлович
Гришин Степан Макарович
Гусев Николай Никифорович
Давыдова Матрена Яковлевна
Детистов Иван Васильевич
Дмитриев Леонид Дмитриевич
Добровольский Генрих Феофилович
Зайдин Григорий Яковлевич
Зарянов Иван Михеевич
Зейдин Евламний Лаврович
Иванова Наталья Михайловна
Клопов Павел Тихонович
Коваленко Григорий Елисеевич
Конов Иван Васильевич
Коробко Раиса Яковлевна
Кругликов Михаил Маркович
Лебедков Василий Дмитриевич
Лодысев Сергей Терентьевич
Луйкин Никита Степанович
Макогонов Михаил Петрович
Матулевич Иван Осипович
Мокряк Илья Федорович
Морозов Николай Кузьмич
Мясникова Анна Васильевна
Назарова Анна Назаровна
Напалкова Ольга Михайловна
Чаумов Николай Александрович
Никольский Николай Александрович
Новик Иван Михайлович
Овчинникова Анна Михайловна
Орловский Павел Ефимович
Павленко Пантелей Петрович
Панкратова Пелагея Семеновна
Панюгин Валентин Евгеньевич
Пирлиев Халмамед
Покровский Валерий Викторович
Понкратов Константин Александрович
Раджабеков Мастибек
Романова Анна Александровна
Рыбкин Дмитрий Александрович
Садуов Габбас
Сакач Владимир Михайлович
Семик Георгий Михайлович
Сенин Алексей Петрович
Солоницын Николай Алексеевич
Стучек Василий Васильевич
Супатаев Абдыкасым
Суслин Андрей Григорьевич

(*Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта*)

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Сүүд һунгаха тухай

(Түгэсхэл).

Сюльдин Владимир Васильевич
Тарасов Алексей Федорович
Теймуразян Петрос Маркосович
Тухарели Давид Андреевич
Успенский Владимир Алексеевич
Ухутта Петр Иванович
Цветков Иван Кузьмич
Чепцов Александр Александрович
Чертков Дмитрий Дмитриевич
Шабалина Екатерина Сергеевна
Шевченко Николай Кириллович
Якименко Ирина Денисовна
Яковлев Федор Максимович.

СССР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ АРАДАЙ ЗАСЕДАТЕЛЬНУУД

Байков Алексей Кондратьевич
Бодров Андрей Сергеевич
Бригман Виктор Иосифович
Гладков Федор Васильевич
Гусейнова Амина Али Кизы
Давыдов Сергей Васильевич
Диланян Амаяк Карапетович
Измаильский Всеволод Александрович
Исупов Дмитрий Николаевич
Карасев Яков Афанасьевич
Кожевников Федор Иванович
Котов Василий Федорович
Кузнец Сидор Антонович
Кузнецов Петр Никитич
Лупинович Иван Степанович
Мамамтавришвили Давид Григорьевич
Михайленко Михаил Алексеевич
Морозова Анна Михайловна
Муравьев Алексей Темофеевич
Нечкина Милица Васильевна
Орлова Зиновия Алексеевна
Побежимов Иван Федорович
Покровский Александр Петрович
Попов Иван Андрианович
Снобков Иван Афанасьевич
Суховерхова Пелагея Павловна
Таран Иван Игнатьевич
Томилина-Полянская Антонина Федоровна
Туртанов Иван Ильич
Турунцев Григорий Яковлевич
Удальцов Иван Дмитриевич
Хохол Елена Николаевна
Чередниченко Евгений Трофимович
Шиманская София Никифоровна
Юрген Ян Янович.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1951 оной мартын 10.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай ХУУЛИ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

1. «Литовско ССР-эй составта Вильнюсскэ, Каунасска, Клайпедскэ, Шауляйска областьнуудые бии болгохо тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1950 оной июниин 20-ной Указые баталха.

Энээнтэй зохилдуулан, СССР-эй Конституцида 29-в статья нэмээн, тэрээнийе иигэжэ найруулха:

«Статья 29-в Литовско Советскэ Социалистическэ Республика Вильнюсскэ, Каунасска, Клайпедскэ, Шауляйска областьнуудһаа бүридэнэ».

2. «СССР-эй Гостехникые болюулха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1951 оной февралиин 17-ной Указые баталха.

Энээнтэй зохилдуулан, СССР-эй Конституциин 70-дахи статьяһаа:

«Арадай ажахыда түрүү техникэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлгээр, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын» гэһэн үгэнүүдые гаргаха.

3. «СССР-эй металлургическа промышленностиин Министерствые хоёр министерство болгон хубааха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1950 оной декабриин 28-най Указые, тэрэшэлэн «СССР-эй ой модоной ба саарһанай промышленностиин Министерствые хоёр министерство болгон хубааха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1951 оной февралиин 16-най Указые баталха.

Энээнтэй зохилдуулан, СССР-эй Конституциин 77 ба 78-дахи статьянуудта иимэ хубилалтануудые оруулха гэбэл:

СССР-эй Конституциин 77-дохи статьяда «автомобильна ба тракторна промышленностиин» гэһэн үгэнүүдэй һүүлээр «саарһанай ба модо үйлэдбэрилхэ промышленностиин» гэһэн үгэнүүдые нэмээхэ; тус статьяһаа «металлургическа промышленностиин» гэһэн үгэнүүдые гаргаха; энэ статьяда «химическэ промышленностиин» гэһэн үгэнүүдэй һүүлээр—

«үнгэтэ металлургиин»;

«хара металлургиин» гэһэн үгэнүүдые нэмээхэ.

СССР-эй Конституциин 78 статьядахи «ой модоной ба саарһанай промышленностиин» гэһэн үгэнүүдые «ой модоной промышленностиин» гэжэ үгэнүүдээр һэлгэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль 1951 оной мартын 10.

СССР-эй министрнүүдые томилхо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталалга

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет болбол:

Пантелеймон Кондратьевич **Пономаренкые**—СССР-эй бэлэдхэлнүүдэй Министрээр;

Всеволод Николаевич **Меркуловые**—СССР-эй гүрэнэй контролиин Министрээр;

Иван Федорович **Тевосяниие** —СССР-эй хара металлургиин Министрээр;

Пётр Фадеевич **Ломакые**—СССР-эй үнгэтэ металлургиин Министрээр;

Всеволод Николаевич **Столетовые**—СССР-эй дээдэ һуралсалай Министрээр;

Георгий Михайлович **Орловые**—СССР-эй ой модоной промышленностиин Министрээр;

Иван Емельянович **Вороновые**—СССР-эй саарһанай ба модо үйлэдбэрилхэ промышленностиин Министрээр;

томилхо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха гэжэ тогтооно.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1951 оной мартын 10.

Нүхэр П. К. Пономаренкые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүнэй уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

СССР-эй бэлэдхэлнүүдэй Министр болгогдон нүхэр Пантелеймон Кондратьевич **Пономаренкын** томилогдоһонтой дашарамдуулан, тэрээнийе СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүнэй уялгануудһаа сүлөөлхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1951 оной мартын 10.

„Хүдөө ажахын налог тухай Хуулиин 8-дахи статьяе хубилгаха тухай" СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй тогтоохонь:

«Хүдөө ажахын налог тухай Хуулиин 8-дахи статьяе хубилгаха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1950 оной августын 7-ной Указые баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1951 оной мартын 10.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИНУУД

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь депутат А. Ф. ГОРКИНОЙ эл

Нүхэд депутадууд! СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиһээ хойшо үнгэрһэн сагай турша соо хэдэ хэдэн Указуудые гаргаа, тэдэнь СССР-эй Верховно Соведээр баталагдаха ёһотой байна. Литовско Советскэ Социалистическэ Республикын составта Вильнюсскэ, Каунасска, Клайпедскэ ба Шауляйска областьнуудые бии болгохо тухай Литовско ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй зууршалгые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1950 оной июниин 20-до баталһан байгаа.

Литовско ССР дотор областной хубаарилга бии болгохо тухай Указые баталалга хадаа СССР-эй Конституциин хоёрдохи бүлэг соо —гүрэнэй байгуулалта тухай,—шэнэ 29-в статья оруулха шухала болоно. Тэрээн дотор, областной хубааритай ондоо союзна республикануудтал адляар, Литовско ССР-эй составта ородог областьнууд тоологдон дурсагдаха ёһотой байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зууршалгаар, СССР-эй зарим министерствонуудые хубааха тухай Указуудые гаргаа. СССР-эй металлургическа промышленностиин Министерствые хоёр министерство — СССР-эй хара металлургиин Министерство ба СССР-эй үнгэтэ металлургиин Министерство болгон хубааха тухай Указ 1950 оной декабриин 28-да гаргагдаһан байха юм.

1951 оной февралиин 16-най Указаар СССР-эй ой модоной ба саарһанай промышленностиин Министерство хоёр министерство — СССР-эй ой модоной промышленностиин Министерство (союзна-республиканска Министерство) ба СССР-эй саарһанай, модо үйлэдбэрилхэ промышленностиин Министерство болгон хубаагдаа.

Президиум болбол «СССР-эй Гостехникые болюулха тухай» 1950 оной февралиин 17-до Указ гаргаа.

СССР-эй металлургическа промышленностиин Министерствые хубааха тухай, СССР-эй ой модоной ба саарһанай промышленностиин Министерствые хубааха тухай, тэрэшэлэн СССР-эй Гостехникые болюулха тухай Указуудые баталан абалга хадаа СССР-эй Министрнүүдэй Совет ямар составтай байхаб гэжэ тодорхойлдог СССР-эй Конституциин 70-дахи статьяда, мүн ниитэсоюзна ба союзно-республиканска министерствонуудэй тоологдон дурсагдадаг СССР-эй Конституциин 77 ба 78-дахи статьянуудта хамаатай хубилалтануудые ба нэмэлтэнүүдые оруулхые эринэ.

Нэгэдэхи сессиһээ хойшо үнгэрһэн саг соо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын зууршалгаар СССР-эй зарим министрнүүдые уялгануудһаань сүлөөлхэ тухай Указуудые, мүн СССР-эй министрнүүдые томилхо тухай Указуудые гаргаа. Президиум хадаа нүхэр Пантелеймон Кондратьевич Пономаренкые СССР-эй бэлэдхэлнүүдэй Министр болгон томилхо тухай Указ, нүхэр Б. А. Двинскиие ондоо хүдэлмэридэ ороһонтойнь дашарамдуулан СССР-эй бэлэдхэлнүүдэй Министрын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай Указ 1950 оной октябриин 27-до гаргаһан байгаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1950 оной октябриин 27-ной Указаар нүхэр Всеволод Николаевич Меркуловые СССР-эй гүрэнэй контролиин Министр болгон томилһон ба мүн тэрэ Указаар нүхэр Л. З. Мехлисые бэеынь элүүрэй муудаһан ушарһаа СССР-эй гүрэнэй контролиин Министрын уялгануудһаа сүлөөлһэн байна.

СССР-эй металлургическа промышленностиин Министерствые хоёр министерство болгон хубаалгатай дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1950 оной декабриин 28-най Указаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо нүхэр Иван Фёдорович Тевосяниие СССР-эй хара металлургиин Министр болгон томилһон ба тэрэл Указаар нүхэр Пётр Фадеевич Ломакые СССР-эй үнгэтэ металлургиин Министр болгон томилһон байгаа.

Президиум болбол нүхэр Всеволод Николаевич Столетовые СССР-эй дээдэ һуралсалай Министр болгон томилхо тухай Указ 1951 оной февралиин 9-дэ гаргаа. Тиихэтэй нэгэн хамта, ондоо хүдэлмэридэ ороһонтойнь дашарамдуулан нүхэр С. В Кафтановые СССР-эй дээдэ һуралсалай Министрын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай Указ баталан абаһан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1951 оной февралиин 16-най Указуудаар иимэ томилолгонуудые хэһэн байна гэбэл: нүхэр Георгий Михайлович Орловые — СССР-эй ой модоной промышленностиин Министр болгон, нүхэр Иван Емельянович Вороновые СССР-эй саарһанай ба модо үйлэдбэрилхэ промышленностиин Министр болгон томилоо.

Нүхэр Пантелеймон Кондратьевич Пономаренко СССР-эй бэлэдхэлнүүдэй Министр болгогдон томилогдожо, СССР-эй Правительствын составта ороһонтойнь дашарамдуулан, нүхэр П. К. Пономаренкые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүнэй уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай дурадхал оруулагдана.

Тэрэшэлэн «СССР-эй Верховно Соведэй ведомостьнүүд» дотор 1950 оной августын 16-да тунхаглагдаһан, «Хүдөө ажахын налог тухай Хуулиин 8-дахи статьяе хубилгаха тухайда» Президиумэй 1950 оной августын 7-ой Указые СССР-эй Верховно Соведэй баталамжада табигдаба.

Дээрэ дурсагдаһантай зохилдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай шиидхэбэринүүдэй иимэ проектнүүд СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табигдана.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай Хуули.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

1. «Литовско ССР-эй составта Вильнюсскэ, Каунасска, Клайпедскэ, Шауляйска областьнуудые бии болгохо тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1950 оной июниин 20-ной Указые баталха.

Энээнтэй зохилдуулан, СССР-эй Конституцида 29-в статья нэмээн, тэрээнийе иигэжэ найруулха:

«Статья 29-в Литовско Советскэ Социалистическэ Республика Вильнюсскэ, Каунасска, Клайпедскэ, Шауляйска областьнуудһаа бүридэнэ».

2. «СССР-эй Гостехникые болюулха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1951 оной февралиин 17-ной Указые баталха.

Энээнтэй зохилдуулан, СССР-эй Конституциин 70-дахи статьяһаа:

«Арадай ажахыда түрүү техникэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлгээр, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын» гэһэн үгэнүүдые гаргаха.

3. «СССР-эй металлургическа промышленностиин Министерствые хоёр министерство болгон хубааха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1950 оной декабриин 28-най Указые, тэрэшэлэн «СССР-эй ой модоной ба саарһанай промышленностиин Министерствые хоёр министерство болгон хубааха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1951 оной февралиин 16-най Указые баталха.

Энээнтэй зохилдуулан, СССР-эй Конституциин 77 ба 78-дахи статьянуудта иимэ хубилалтануудые оруулха гэбэл:

СССР-эй Конституциин 77-дохи статьяда «автомобильна ба тракторна промышленностиин» гэһэн үгэнүүдэй һүүлээр «саарһанай ба модо үйлэдбэрилхэ промышленностиин» гэһэн үгэнүүдые нэмээхэ; тус статьяһаа «металлургическа промышленностиин» гэһэн дые гаргаха; энэ статьяд ческэ промышленностиин» үгэнүүдэй һүүлээр «үнгэтэ лургиин», «хара метал гэһэн үгэнүүдые нэмээхэ.

СССР-эй Конституц статьядахи «ой модоной ба һанай промышленностиин» үгэнүүдые «ой модоной ленностиин» гэжэ үгэнүү гэхэ.

«СССР-эй министрнүү милхо тухай СССР-эй Соведэй Президиумэй баталха тухай.

Советскэ Социалистичес публикануудай Союзай Совет болбол:

Пантелеймон Кондрать номаренкые — СССР-эй лэй Министрээр;

Всеволод Николаевич вые— СССР-эй гүрэнэй лиин Министрээр;

Иван Федорович Тево СССР-эй хара металлург нистрээр;

Петр Фадеевич Лом СССР-эй үнгэтэ металлург нистрээр;

Всеволод Николаевич вые — СССР-эй дээдэ һур Министрээр;

Георгий Михайлович Ор СССР-эй ой модоной пром ностиин Министрээр;

Иван Емельянович Вор СССР-эй саарһанай ба лэдбэрилхэ промышле Министрээр

томилхо тухай СССР-эй но Соведэй Президиумэй дые баталха гэжэ тогтоон

«Нүхэр П. К. Поно СССР-эй Верховно Соведэ зидиумэй гэшүүнэй уялга сүлөөлхэ тухай.

Советскэ Социалистичес публикануудай Союзай Соведэй **тогтоохонь:**

СССР-эй бэлэдхэлнүүдэ нистр болгогдон нүхэр П мон Кондратьевич Поно томилогдоһонтой дашар тэрээнийе СССР-эй Верх ведэй Президиумэй гэшүү гануудһаа сүлөөлхэ».

«Хүдөө ажахын нало Хуулиин 8-дахи статьяе х тухай» СССР-эй Верховно Президиумэй Указые бата хай.

Советскэ Социалистичес публикануудай Союзай Соведэй **тогтоохонь:**

«Хүдөө ажахын нало Хуулиин 8-дахи статьяе х тухай» СССР-эй Верховно Президиумэй 1950 оной 7-ной Указые баталха».

Хэблэлэй шэнжэлэл

Модо бэлэдхэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулха

Хориин аймаг болбол Эхэ оронойнгоо шэнэ барилгануудта хэдэн зуугаад мянган кубометр барилгын модо бэлэдхэдэг манай республикын ой модоной промышленностиин шухала аймагуудай нэгэн болоно. Тиимэһээ ВКП(б)-гэй Хориин айкомой ба ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй орган — «Красная заря» («Улаан туяа») гэжэ газетэ хадаа модо бэлэдхэлгын предприятинуудай ажабайдалые, тэдэнэй коллективүүдэй хүдэлмэрине дүүрэнээр харуулха хэрэгтэ анхаралаа хододоо хандуулха зорилготой байгаа.

Теэд энэ зорилгоёо «Красная заря» гэжэ газетэ муугаар бэелүүлнэ, тэрэнэй хуудаһанууд дээрэ модо бэлэдхэл тухай асуудалнуудаар материалнууд тон үсөөн толилогдоно. Модо бэлэдхэлэй намар-үбэлэй сезоной үедэ гаргагдаһан тус газетын номернуудые абаад үзэе. 1950 оной октябрь-ноябрь һаранууд соо «Оронойнгоо шэнэ барилгануудта модо ехээр үгэе», «Модо бэлэдхэлэй темпые эрид дээшэлүүлхэ» гэһэн хоёр түрүү бэшэгүүд, мүн Зүүн-Хуурайн, Баруун-Асын модо бэлэдхэлгын участогуудай хүдэлмэри тухай ба Могойтын мастерска участогай агитпункт тухай оройдоо гурбан багахан корреспонденцинүүд толилогдоһон байха юм. Гэхэ зуура, тус газетэ илангаяа һүүлэй үедэ модо бэлэдхэлгын асуудалнуудта анхаралаа тон багаар табина. Һүүлэй гурбан һаранууд (декабрь—февраль) туршада «Красная заря» газетэ модо бэлэдхэлэй асуудалнуудаар нэгэшье түрүү бэшэг гү, али гээгдэнги предприятинууд ба участогуудай хүдэлмэриин дутуу дундануудые шүүмжэлһэн статьянуудые оройдоо толилоогүй гэхэдэ болоно. Энэ үнгэрһэн саг соо зарим модо бэлэдхэлшэдэй үйлэдбэриин амжалтанууд тухай миил зургаан информационно жэжэхэн статьянууд тус газетэдэ толилогдоһон байха юм. Гэбэшье, тэдэнь удхаараа бирагүй имагтал хүнүүдэй нэрэнүүдые ба тэдэнэй показательнуудые тоолоһон лэ эүйлнүүд байха юм. Декабриин 9-дэ толилогдоһон «Леспромхозой түрүү хүнүүд» гэжэ бишыхан статья соо: «Хүдэлмэришэд нүхэд А. Базаров, Г. И. Кузнецов, К. И. Иванов ба бусад нормоёо 180—200 процент дүүргэнэ» гэжэ бэшэгдэнэ. Байгша оной февралиин 7-ной номерто толилогдоһон «Түрүү участогай стахановецууд» гэһэн материал соо «...Шофернууд Павел Топорщенко, Содбо Амбуев, Василий Разуваев, модо отологшод Гудро Дугаров, Ринчиндоржиев, кузнец Иван Жибарев, токарь Дмитрий Житихин ба бусад январь һарын үйлэдбэриингөө даалгабари 200-һаа 260 процент хүрэтэр дүүргэбэд» гэжэ бэшэгдэнэ.

Эдэ материалнууд соо стахановецуудай хүдэлмэриин методүүд тухай, үндэр показательнуудые тэдэнэй хайшан гэжэ туйлаһан тухайда нэгэшье үгэ хэлэгдэнэгүй. Энэнь ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ газетын нүлөөлхэ ябадал хангажа шаданагүй.

Социалистическэ мүрысөөе эмхидхэгшэ байһан өөрынгөө үүргые «Красная заря» газетэ мууса дүүргэнэ. Нүхэр И. В. Сталинда эльгээһэн бэшэг соо абаһан социалистическэ уялгануудаа манай республикын ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй ба колхознигуудай дүүргэхэ ябадалда леспромхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые ба аймагай колхознигуудые тус газетэ хүсэд һайнаар элсүүлжэ шаданагүй. Агуехэ Сталин багшадаа эльгээһэн бэшэг соо аймагай леспромхозуудай хүдэлмэрилэгшэд ехэ ба харюусалгатай уялгануудые абаһан байна. Хандагайн леспромхозой коллектив хадаа модо бэлэдхэхэ ба зөөхэ сезонно түсэбөө мартын 20 хүрэтэр дүүргэхэ, сезонно түсэбһөө гадуур 25 мянган кубометр хэрэглэлэй модо бэлэдхэхэ ба 22 мянган кубометр модо зөөхэ гэһэн уялга абаһан байгаа. Мүн Хориин ба Курбын леспромхозуудай коллективүүд болбол сезонно түсэбөө модо бэлэдхэлгээр мартын 20 хүрэтэр, зөөлгөөр мартын 25 хүр гэхэ, сезонно түсэбһөө гад мянган кубометр хэрэгл бэлэдхэхэ ба зөөхэ гэһэ нуудые абаһан байгаа.

Теэд, эдэ уялгануудые хойогой туршада тус газ лоогүй байһанаа, имагтал 1-дэ Хандагайн леспромх гануудтухай бэшэһэн б

Абаһан уялгануудаа д түлөө леспромхозуудай вүүдэй хайшан гэжэ тэм хайда, тэдэ леспромхозуу низмуудаа ямараар а тухайда, модо бэлэдхэг промхозуудай партийна цинуудай хэр зэргээр ш ажалда элсүүлдэг ту газетэ огто хэлэнэгүй. Эн руулнаб гэхэдэ, модо бэ талаар өөрынгөө үүргые тын үшөө ойлгоогүй б гэршэлнэ.

Модо бэлэдхэлгын се сэбые дүүргэхын түлөө м хановска һара үнгэргэд на. Стахановска һарын дэлгэрэнгыгээр харуулха, Сталинда эльгээһэн бэш абаһан уялгануудаа бэ түлөө, сезонно түсэбөө д түлөө модошодой дунда социалистическэ мүрысөө материалнуудые хододоо гээшэ аймагай газеты уялга мүн.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

ДАЙНАЙ ПРОПАГАНДЫЕ ХОРИХО БА ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАМГААЛХА ТУХАЙ ХУУЛИ БАТАЛАН АБАХА ТУХАЙ

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй Түрүүлэгшэ депутат Н. С. ТИХОНОВЭЙ элидхэл

депутатнууд! Эб найрамтүлөө тэмсэлтэй шууд холасуудалаар—дайнай пропагандые хорихо ба эб найрамдал тухай хуули баталан тухай асуудалаар бухы оропарламентнуудта эб найтала баригшадай Бүхэ-Хоёрдохи конгрессэй хан-Уряа тухай Советскэ Социалистическэ Республикануудай Верховно Соведтэ дуулга-найрамдал хамгаалха Со-Комитет намда даалгаhан

жэлэй ноябрьда Вар-болоhон, эб найрамдалай баригшадай Бүхэдэлхэйн конгресс угаа ехэ түү-удхашанартай событи боло-мэдээтэй. Тэрэ болбол эб хамгаалхаар арадуу-хүсэл зоригые ха-Тэрэ болбол мүнөө үеын проблемэнүүд ба шиидхэхэ аргануд ту-бүхы оронуудай эб найрам-хамгаалагшадай нэгэн hанал байhаниие харуулаа. болбол шэнэ дай үүдхэг-эсэргүүсэн эб найрамдалай үшөө ехээр нигтаруул-туhалаа.

болбол шэнэ дайнай тай тэмсэхэ тухай асуу-түсгаар анхарал хандуулаа. Нацануудай Организа-Конгрессэй хандаhан Хан-табадахи пунктда иигэжэ

дайнай пропаганда бол-арадуудай амгалан тайбан ха-айхабтар ехэ аюул то-хүн түрэлтэндэ эсэргүү хүндэ гэмтэ ябуулга-нэгэн болоно гэжэ бидэнэр

дайнай пропагандые ямар-формотойгоор ябуулhанай ту-уголовно харюусалгада ха-ябадал хараалhан, эб сахиха тухай хуули урятайгаар бидэнэр бүхы парламентнуудта хан-».

болбол иимэ түрэлэй гаргахые арсашагүй тон шу-юумэн гэжэ тоолоhон байна. хэхэ ябадалда тухирhа-хүсэрхэлгэ хэхые уряалhа-хэhээдэг хуулинууд цивилизованно гүрэндэ байдаг. Тээд, эрэшүүлые ба үүдые, үхибүүдые ба хүг-олоор хюдаха гэжэ газетэ-ба журналнуудай хуудаhа-дээрэ, радиогоор ба киногоор ябадалнууд хадаа «ажа-айнгаа баруунай ёho гури-hайрхалдадаг ба цивилизо-гүрэнүүдэй нэрэ зүүхэеэ хү-гүрэнүүд дотор яахадаа хэ-орхигдоно гээшэб? Хү-алаха ябадалда тухирдаг хүн ямаршье гүрэндэ ёhoор тон хатуугаар аад, ондоо гүрэндэ хэхэ, бүхэли арадуудые гэжэ уряалагшад хүндэ хэлгын идеянүүдэз хэблэ-дамжуулан пропагандалхын яахадаа дүүрэн сүлөөтэй юм?

империалистнуудаар хэгдэжэ бүри үргэдэжэ байhан шэ-пропаганда хадаа мү-эб найрамдалда айхабтар ехэ болобо, тиимэhээ бүхы үнэн ба эб найрамдалда дуратай тэрээнтэй тэмсэхын тула ёhотой гэжэ бүхы оронууд-олон миллион хүнүүд тооло-

пропагандые буруушаа-Конгрессэй эрилтэ мүнөө шангаяа шухала удхашанар-болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэг-Шэнэ дай үүдхэхэ гэhэн уряа-шангадаа, тиихэдэ дайнда бэлэдхэл үзэгдөөгүй ехэ болоо гэжэ hүүлэй hа-событинууд харуулна.

империалистическэ гүрэ-зонхилогшод хадаа зэбсэг-үүдые ба буу зэбсэг үй-эрид ехэ болгохо соносхоhон байна. Хол-Штадуудта үнгэрhэн жэлэй 16-да онсо байдал со-, тэрэнь амгалан сагай ус-ямаршье хэрэггүй со-. Энэ жэлэй хабар болотор Штадуудта 3,5 миллион-ба агаарай ехэ флот бай-бэлэдхэгдэжэ байна; резервын корабльнууд жаг-оруулагдажа, шэнэнүүд ба-байна. Монополинуудай байhан, Америкын үйлэдбэ-бүхы аппарат олон милли-сэрэгэй захилнуудые аба-дай бэлэдхэлгын зорилго-улам бүри ехээр хэрэглэг-байна.

Штадуудай правитель-болбол ойрын хоёр жэлдэ сэ-зорилгонуудта 140 үлүүтэй доллар—айхабтар ехэ сумма hомолхые хараалжа байна, энэнь гитлеровскэ Германида эсэргүү дайнай түлэг ябажа байхада США-гэй хэhэн сэрэгэй hомололгонуудhаа холо ехэ юм. Англиин лейбористскэ правительство ойрын гурбан жэл соо зэбсэглэлгэдэ 4.700 миллион фунт стерлинг гаргашалхаар хараалаа. Франциин сэрэгэй бюджет хэдэн зуун миллиард франк болоно.

Эдэ бүгэдэ хадаа гражданска үйлэдбэриие хороожо, ажалшадта тохогдодог налогуудые улам хүшэр хүндэ болгожо, түрүүшын хэрэглэлэй зүйлнүүдэй сэнгүүдые хүндэрүүлжэ, гэр байрын барилгые бүримүhэн шахуу зогсоожо, социальна ба культурна хэрэглэлнүүдтэ hомололго эрид багадхажа хэгдэhэн байна, харин тиихэдэ эдэ оронуудай арад зониинь үзэгдөө дуулдаагүй гасалан зоболон үзэжэ, гэр байраар, химда хубсаhаар, гуталаар ба бусад шухала товарнуудаар ехэ дутаха ябадал үзэжэ байдаг.

Кореядэ найдабаригүй авантюраяа үргэлжэлүүлхэтээ хамта, Дальна Востогто, түрүүшын ээлжээндэ хитад арадта эсэргүү агрессиие үргэдхэхэ hэдэлгэнүүд хэгдэнэ. Америка түрүүтэй ООН-дэхи агрессивнэ ядро болбол агрессиие саашадань hүжэрөөхэ ябадалаа хүнгэдхэхын тулада Хитадай Арадай Республикые «агрессор» гэжэ соносхохо тухай бузар муухай шиидхэбэри энэ организацяар абхуулhан байна.

Уласхоорондын бүхы хэлсээнүүдые эбдэжэ, Баруун Германиие ба Япониие ремилитаризацилга яаралтай түргэн темпээр хэгдэжэ байна. Үсэглэлдэр хадаа сэрэгэй гэмтэд гэжэ тоологдоод, хэhээлтэдэ байhан урдын гитлеровскэ офицернүүд, эсэсовецүүд мүнөө болоходо түрмэhөө табигдаад, сэрэгэй ёhoор хубсалагдаад ба дайшалхы соединенинүүд болгогдон нэгэдхэгдэжэ байна, эдэнэр хадаа ерээдүйн хойто-атлантическа агрессивнэ армиин гол хүсэниинь болохоор хараалагдана. Мүн Японии дотор армида вербовко хэхэ пунктнууд хүдэлмэрилнэ, бута сохигдоhон Микадын армиин үлэгдэлнүүд американска казармануудта байралуулагдана.

СССР-тэ ба арадай демократиин оронуудта добтолхын тулада зэбсэгжэлгые галзуу түргэнөөр ябуулжа ба арминуудые яаралтайгаар суглуулжа байhан иимэ оршон байдалда эгээл муухай шуналтай хүнүүд, хүндэ зэбүүрхэлгын эгээл муухай идеянүүдые номногшод дүүрэн сүлөөтэй болоод, олоор алалга хэхэ, шэнэ дай үүдхэхэ зэрлиг муухай уряагаар уласхоорондын агаарые хорложо байна.

Хойто-атлантическа блогой оронуудта хэблэл, радио, кино, уранhайханай литература ба искусство шэнэ дай бэлэдхэхэ ябадалай мэдэлдэ улам бүри ехээр орожо байна. Холбоото Штадуудай, Англиин, Франциин ба капиталистическэ бусад оронуудай жиирэй хүнүүд хадаа дайн зайлашагүй болохо юм, зэбсэгжэлгэдэ зорюулагдадаг айхабтар ехэ гаргашануд хэрэгтэй юм, ороной хаалгын дэргэдэ дайсан ерээд байна гэхэ мэтэ худал хуурмаг номнолгые үдэрhөө үдэртэ радиогоор шагнадаг, газетэнүүдтэ ба ном соо уншадаг болонхой.

Эб найрамдалда дуратай оронууд тушаа хэмhээ хэтэрhэн заналтанууд, бүхэли арадуудые хюдаха гэhэн уряанууд реакционно газетэнүүдэй хуудаhанууд дээрэhээ, кинотеатрнуудай экрануудhаа, радиодамжуулгаар үдэр бүри айхабтар ехээр хэгдэжэ байна. Мэн штадhаа сенатор-республиканец Брюстер хадаа хитадууд дээрэ атомна бомбо дары хаяхые дурадхана, «японецууд дээрэ бомбо хаяхадаа туйлаhандаал адли ашагта результадуудые туйлая» гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Американска конгрессменүүдэй галзуу уряаень тэдэнэй баруун-европейскэ дахуулнууд дабтана. Голландиин дээдэ офицернүүдэй союзай тусхай орган бологшо «Онс легер» гэжэ голландска журнал февральда Гейнсиус гэгшын статья толилоо, тэрэнь Советскэ Союзда эсэргүү дай хэхые, энэ дайнда атомна бомбо, бактериологическа зэбсэг, тарялан хорлохо ябадал гэхэ мэтые хэрэглэхые уряална.

Хүниие хюдаха иимэ уряануудай, галзуу хашхаралдаануудай, заналгын хараал шэрээлэй бузар муухай долгин империалистическэ зонхилогшодой дура хүсэлөөр культурын бүхы hалбарида нэбтэрэн ороод, капитализмын оронуудай литература, радио ба киное хорложо байна.

Американска хэблэл болбол «Доройтоhон гуламта» гэжэ Джудит Мэррих гэгшын роман мэтэ романуудые уншаха гэжэ дурадхана, тэрэниие ехээр магтана, «США-гэй томо городуудта дайсанай гэнтын добтолгодо бэлэдхэхэ ябадалай шухала байhаниие энэ ном харуулна! Роман болбол яаралтай зэбсэгжэлгэ шухала хэрэгтэй, эгээл хүшэр хүндэ гасалангуудые дабахаар жиирэй хүнүүд бэлэдхэхэ ёhотой гэнэ, ушарынь иимэ гасалангууд зайлашагүй тохёолдохо» гэжэ хэлэнэ.

Кореядэ американска агрессорнүүдэй хэжэ байhан дээрмэдэлгын аашануудые харуулhан фильмнүүд кинотеатрнуудта гаргагдана; эдэ фильмнүүдынь айжа hүрдэшэhэн хүнүүдтэ үхэhэн хүнүүдэй обоо собоо хүүрнүүдые, шатажа байгаа городуудай үлэгдэлнүүдые харуулна, тэдээн соогуур «илагшад» hүндэлнэ, агрессорнүүдэй ямаршье юумэ хэхэдэнь болохо юм, эдэнтэй тэмсэхэ хүсэн үгы юм гэhэн янза харуулна. Эдэ фильмнүүдэй харуулдаг убайгүй аашануудынь ой гутама муухай байна; тиихэтэй хамта, тэдэнь илангаяа Кореядэ американска дайшадай нэгэнтэ бэшэ диилдэhэн тухай бүхы дэлхэйдэ элитэ болоhоной hүүлээр өөhэдыгөө магтаhан өөдэгүй ябадал болоно.

Иигэжэ, сэдьхэлэйнгээ түбшэн байдалые алдаhан сенаторнууд ба министрнүүдэй, бэеэ худалдаhан журналистнууд ба худалша-литераторнуудай, газетнэ ехэ монополинуудай ба радиоконцернэнүүдэй эзэдэй гараар дайнай ба алалсаанай идеологёор хүнүүдые забхайруулха хара муухай хэрэг хэгдэжэ байна.

Нүхэр Сталин болбол hаяхан «Правдын» корреспонденттэй хөөрэлдөө хэхэдээ, дайнай пропагандистнуудай урдаа табижа байhан зорилгонуудые тон эли тодоор харуулhан байна.

США-гэй, Англиин ба Франциин агрессивнэ хүсэнүүд, шэнэ дай хүсэгшэ эдэ бүхы миллиардернүүд ба миллионернүүд болбол шэнэ дай хүсэдэггүй ба эб найрамдал сахихые оролдодог өөhэдынгөө арадуудhаа айна гэжэ нүхэр Сталин харуулаа. Тиимэhээ тэдэнэр болбол өөhэдынгөө арадуудые хуураха ба мэхэлхын тула, шэнэ дайе өөрыгөө хамгаалга гээшэ гээд, харин амгалан байдалда дуратай оронуудай эб найрамдалай политикые агрессивнэ гэжэ харуулхын тула реакционно правительствонуудые ашаглаха гэжэ оролдоно. Өөhэдынгөө агрессивнэ түсэбүүдые арадуудтаа баадхан абхуулхын ба тэдэниие шэнэ дайнда татан оруулхын тула өөhэдынгөө арадуудые мэхэлхэ гэжэ оролдоно.

Капиталистическэ гүрэнүүдэй реакционно зонхилогшод болбол дайн зайлашагүй, зайсуулашагүй юм гэжэ арадуудта этигүүлхэеэ hэдэнэ. Зүгөөр, энэ хадаа эдэ зонхилогшодой хэлэдэг бүхы юумэндэл адли худал юумэ гээшэ.

—Эб найрамдал сахилгын хэрэгые арадуудай өөhэдынгөө гарта абажа, тэрээниие эсэстэнь хүрэтэр аршалан хамгаалаа hаань, амгалан байдал сахигдаха ба батадхагдаха; сталинска эдэ үгэнүүд эб найрамдал хамгаалагшадай зэргэнүүдтэ шэнэ хүсэ оруулжа, дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгэй эсэстээ илаха байhандань тэдэниие бата этигэлээр зэбсэгжүүлээ.

* * *

Дайнда эсэргүү, ажабайдалые сэрэгэй замда оруулха ябадалда эсэргүү, яаралтайгаар зэбсэглэлгын зайлашагүй нүхэсэлнүүд болоhон ехэ налогуудта, үнэ сэнгүүдэй улам хүндэрэлгэдэ ба ядуу хооhон байдалда эсэргүү хүдэлөөн бүхы дэлхэй дээрэ бадаран дэлгэржэ байна. Арадууд хадаа буу зэбсэгүүдые бүгэдэниитээрээ хуряахын түлөө, амгалан тайбан ажабайдалай түлөө ба шэнэ дайнай хорото аашануудта эсэргүүсэн тэмсэнэ.

Эб найрамдал хамгаалгын хүдэлөөн улам олон хүн зониие элсүүлэн хандуулжа байна, хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай, городой дундуур зоной, демократическа интеллигенциин, политическэ ба религиозно элдэб янзын бодолтой хүнүүдэй дундаhаа эб найрамдалай түлөө шэнэ тэмсэлшэд тус кампанида нэгэдэнэ.

Кореядэхи дайнда эсэргүү протестын, корейскэ конфликтые эб найрамдалай ёhoор шиидхэхын ба Дальна Востогтохи агрессиие зогсоохын түлөө үргэн ехэ кампани бүхы оронуудта, тэрэ тоодо Холбоото Штадууд дотор, нэгэшье үдэр замханагүй. Хойто-атлантическа арми гэдэгые байгуулха түсэбүүд тон ехэ протестнүүдые үүсхэбэ. Европейскэ городуудай хүн зон хадаа тэрэ армиин командалагша американска генерал Эйзенхауэрые Америкэдээ арила гэhэн бүгэдэниитын эрилтээр угтаа. Франциин, Италиин, Голландиин, Бельгиин, Норвегиин алдарта докернууд Баруун Европын портнуудта асаргадаhан американска зэбсэгүүдые буулгахаяа олон hарын турша соо арсажа байна. Французска ба итальянска заводуудай хүдэлмэришэд дайнай тулада хүдэлмэрилхэеэ арсан, өөhэдынгөө гол шухала эрхэнүүдые хамгаалгада зорюулан забастовконуудые соносхоно.

Баруун Германиие ремилитаризацилгада эсэргүү европейскэ арадуудай хүсэтэ ехэ хүдэлөөн дэлгэрээ, Германитай хүршэ ба дэлхэйн хоёр дайе үзэhэн Франциин, Польшын, Чехословакиин, Бельгиин, ондоошье оронуудай арад олониитэ, тэрэшэлэн Германиин өөрынь хүн зоншье германска милитаризмые hэргээн бодхоохо гэhэн американска түсэбүүдтэ эрид шанга эсэргүүсэлтэ хэнэ. Германиие ремилитаризацилха гээшэ американска миллиардернүүдэй зонхилолго доро шэнэ дай бэлэдхэхэ гэhэн удхатай гэжэ тэдэнэр мэдэнэ. Германиие ремилитаризацилга хадаа дай үүдхэгшэдтэ туhа болохо ба арадуудай хоорондо эб найрамдал сахиха арга боломжые усадхаха гэжэ эдэ арадууд мэдэнэ. Эб найрамдал сахихын түлөө мүнөө тэмсэжэ байгаа хүнүүд ремилитаризацилгада эсэргүүсэн тэмсэхэ ёhотой, германска арадые американска алуурашадай дайнай хүнhэн болгохо ябадалда эсэргүүсэн тэмсэхэ ёhотой.

Дайнай гэмтэ пропагандые хоримжолхо тухай бүхы ороной правительствонуудта хандаhан, эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн Хоёрдохи конгрессэй уряань бүхы дэлхэйдэхи олон миллион хүнүүдэй халуун дэмжэлгээр угтагдаа.

Энэ уряае советскэ хүнүүд тон ехээр hайшаана. Шэнэ дайнай пропаганда хэхэ шалтагаан Советскэ Союз дотор байхагүй. Советскэ хүнүүдэй бүхы ажабайдалынь империализмын оронуудтахи хүн зоной ажабайдалhаа тад ондоо үндэhэ hуури дээрэ байгуулагданхай.

Советскэ хүн хадаа үхибүүн байхаhаа, hургуулида hурахаhаа эхилээд, эб этэ байдалда ажаhууна. Бусад арадуудые эзэмдэн булимтарха ба агресси хэхэ, ондоо хэлэнэй гү, али ондоо үнгэ зүhэнэй хүндэ зэбүүрхэлтэйгээр хандаха тухай заабаринуудые советскэ хүн хэзээшье дууладаггүй байха юм. Хобдог шунахай, хэрзэгы шэрүүн ааша ба зэбүүрхэл номноhон номуудые Советскэ хүн харадаггүй. Тонуулшадай ба алууршадай аашануудые магтаhан фильмнүүдые советскэ хүн харадаггүй. Агрессивнэ дайнда, европейскэ гү, али азиатска оронуудые эзэмдэхэ ябадалда уряалhан пьесэнүүдые советскэ хүн харадаггүй.

Советскэ хүнэй ажабайдал жаргалтай ба баяртай хүхюун. Советскэ хүн өөрынгөө шадабари бэлигүүдые түрэл арадтаа, түрэл орондоо үгэнэ, амгалан тайбан зохёон байгуулхы ажал, культурна байгуулалта, наука ба искусство эрхилнэ.

Большевистскэ партиин сэсэн мэргэн политика хадаа ондоо арадуудые ехэтэ хүндэлхэ, бүхы нацануудай тэгшэ эрхэ мэдэрхэ ба тэдэнэй хоорондын хани барисаае бэхижүүлхэ үзэл бодолтойгоор советскэ хүнүүдые хүмүүжүүлнэ. Социалистическэ гуманизмын үндэр дээдэ идеянүүд дээрэ партяар хүмүүжүүлэгдэhэн советскэ уран зохёолшод советскэ обществын хүнүүдэй образуудые, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай геройнуудай ба арадай коммунистическэ асари ехэ барилгануудай геройнуудай образуудые харуулан бэшэнэ. Советскэ уранзураашад манай Эхэ ороной ажабайдалдахи түүхэтэ событинуудые ба манай городуудай болон колхозно деревниин түхэл шарайдахи агуу ехэ хубилалтануудые зураглан харуулна. Советскэ артистнууд өөрынгөө арадта алба хэлгын үндэр дээдэ идеянүүдээр зоригжоhон советскэ хүнүүдые харуулдаг пьесэнүүдые табина. Советскэ кинофильмнүүд залуу үетэниие социалистическэ арюун бодолнуудта үнэн байха ба Эхэ орондоо хизааргүй үнэнөөр алба хэхэ үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлнэ. Манай романууд, сценаринууд, пьесэнүүд, картинанууд хадаа эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй резолюциин эриhэн мэтээр «эрид бойкодто» орохогүй байна, яахадааб гэхэдэ, дайнда тухирагшад, агрессиин пропагандистнууд болоhон искусствын гү, али литературын мастернууд Советскэ Союзда үгы.

Эб найрамдал хамгаалха Хуули баталан абаха тухай бүхы оронуудай парламентнуудта дурадхаhан, эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн Хоёрдохи конгрессэй дурадхалые бидэнэр hайшаанабди. Дайнай пропагандын булангирта долгин Холбоото Штадуудта, Англида ба империализмын ондоошье оронуудта таража байhан эдэ үдэрнүүдтэ, эб найрамдалай хуби заяае бүхы арга боломжонуудаараа хамгаалха шухала болоо гэжэ бидэ тоолонобди. Зарим гүрэнүүдэй агрессивнэ бүлэг нюурнуудаар хэгдэжэ байгаа шэнэ дайнай пропагандын хэhээгдэнгүй байха ябадалда арадууд эбсэжэ шадахагүй, ушарынь, эдэнэр нэгэ үетэнэй ажабайдалай туршада хоёр дайнай хүндэ хүшэр гасалан зоболонгуудые үзэhэн байна. Дайнай пропагандые хүн түрэлтэндэ эсэргүү тон ехэ гэмтэ ябадал гэжэ советскэ хүнүүдэй харангүй байха аргагүй.

Нүхэд депутатнууд!

Эб найрамдал хамгаалха тухай Хуулиин иимэ проектые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй үзэмжэдэ табихыемни намда зүбшөөрыт:

„ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАМГААЛХА ТУХАЙ ХУУЛИ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет болбол арадуудай хоорондын эб найрамдал ба хани барисаата харилсаануудые бэхижүүлхэ зорилго табидаг эб найрамдалда дуратай советскэ политикын үндэр дээдэ принципүүдые хүтэлбэри болгон, —

нэгэ үетэнэй ажабайдалай туршада дэлхэйн хоёр дайнай гасалан зоболон үзэhэн арадуудай сэдьхэл ба үнэн мэдэрэл хадаа зарим гүрэнүүдэй агрессивнэ бүлэг нюурнуудаар хэгдэжэ байгаа дайнай пропагандын зэмэлэгдэнгүй орхигдохо ябадалтай эбсэжэ шадахагүй, тэрэшэлэн дайнай гэмтэ муухай пропагандые хорихо ба буруушаан зэмэлхэ тушаа бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй дура хүсэлые элирхэйлhэн эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн Хоёрдохи конгрессэй Уряада hаналаа нэгэдхэхэ байха гэжэ мэдэрнэ.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

1. Дайнай пропаганда ямаршье формотойгоор ябуулагдахадаа эб найрамдалай хэрэгые hүйдхэхэ, шэнэ дайнай аюул тохёолдуулха, тиимэhээ хүн түрэлтэндэ эсэргүү тон хүндэ гэмтэ ябадал мүн гэжэ тоолохо.

2. Дайнай пропаганда хэhэн гэмтэ нюурнуудые сүүдтэ үгэхэ ба уголовно тон хүндэ гэмтэ нюурнууд гэжэ сүүдлэхэ». **(Нэрьемэ, удаан үргэлжэлhэн альгаташалга).**

Нүхэд депутатнууд!

Эб найрамдал хамгаалха тухай СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаhан Хуулиие советскэ арадай нэгэн hаналтайгаар hайшаахань дамжаггүй. **(Удаан үргэлжэлhэн альгаташалга).**

Эб найрамдал хамгаалха тухай Хуулиие СССР-эй Верховно Соведэй баталан абалга хадаа советскэ арадай эб найрамдалда дуратайн шэнэ баримта, манай эб найрамдалта hанал бодолнуудай шэнэ гэршэ мүн.

Энэ Хуулиие баталан абалга хадаа эб найрамдалда дуратай арадуудые хардалгаар ажа байдаг дайнай бүхы хорото пропагандистнуудта, хүн амитаниие зэбүүрхэгшэд бүгэдэндэ, империалистическэ агрессорнүүдтэ бэеэ худалдаhан туhамаршадта шанга сохилто болохо байна. Эб найрамдал хамгаалха тухай Хуули баталан абалга хадаа эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ, арадуудые дэлхэйн шэнэ hандаран уналгын сээл руу түлхигшэ хорото муухай ба зэрлиг реакцида эсэргүү тэмсэлдээ хүн түрэлтэнэй туйлаhан эрхим туйлалтануудые хамгаалха хэрэгтэ Советскэ гүрэнэй шэнэ оруулалта болохо байна.

Гэхэтэй хамта, манай ороной засагай дээдэ органоор — Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведээр абтаhан ба баталагдаhан, эб найрамдал хамгаалха тухай Хуули хадаа эб найрамдал хамгаалагшадай лагериие бүри ехээр бэхижүүлхэ, эб найрамдалай түлөө бүхы тэмсэлшэдтэ шэнэ хүсэ олгохо ба эб найрамдалай үнэн хэрэгэй илаха байhанда тэдэнэй этигэлые улам батадхаха байна. **(Удаан үргэлжэлhэн альгаташалга).**

Эб найрамдалай хэрэгэй эсэстээ илаха байhанда, түрүү хүн түрэлтэнэй илаха байhанда советскэ арад батаар этигэнэ, ушарынь, энэ арад өөрынгөө агуу ехэ вождь, эб найрамдалай тугые түрүүлэн баригша, түрэл нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро коммунизмын гэрэлтэ hайхан байдал тээшэ дабшажа ябана. **(Нэрьемэ, удаан альгаташалга, оваци болобо. «Нүхэр Сталин мандаха болтогой! Ура!» гэhэн үгэнүүд соностоно).**

ЭХЭ ОРОНДОО ЭЛБЭГ ЕХЭЭР МОДО ҮГЭЕ!

Вождьдоо үгэhэн уялгаяа дүүргэхэб

Сталин багшадаа эльгээhэн бэшэг соогоо модо бэлэдхэлэй ба шэрэлгын түсэбые болзорhооо урид дүүргэхэ уялга абаа hэмди.

Тэрээнhээ хойшо би 40 үдэрэй нормо дүүргэжэ, сезонно даалгабаря хоёр дахин шахуу үлүүлээд байнаб. Мүнөө модо бэлэдхэлэй стахановска hарын үедэ үдэртөө хоёр нормоhоо доошо бэшые дүүргэхэ уялга абааб. Энэ уялгаяа амаараа бэшэ, харин стахановска ажалаараа дүүргэжэ, агуу ехэ вождьдоо үгэhэн үгэеэ хүндэтэйгөөр дүүргэхэб гэжэ мэдүүлнэб.

М. Ступин, Хандагатайн леспромхозой электрохюрөөшэн.

Колхозник-сезоннигой үгэ

Манай колхозой гэшүүд бүхы оронойнгоо колхознигуудтал адляар, модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэбөө дүүргэхэ хэрэгтэнь ой модоной промышленностиин предприятинуудта жэлhээ жэлдэ эдэбхитэйгээр туhалдаг байна.

Модо бэлэдхэлдэ хүнүүдые колхозойнгоо эльгээхэ болоходонь, тус хүдэлмэридэ hайн дураараа ошохо хүнүүдhээ модошод-сезоннигуудай бригада эмхидхэхэ гэжэ би дурадхаhан байгааб. Тиигээд модо бэлэдхэлдэ гарахые хүсэгшэдэй тоо олон болоо бэлэй.

Модо бэлэдхэлэй сезон соо колхозник бүхэмнай 110 үдэрэй нормо дүүргэхэ ёhотой байгаа, теэд би тэрэ нормые үшөө февраль hара соо дүүргээд, стахановска hара соо үшөө 20 нормо дүүргэхэ хүсэлэнтэйгөөр ажаллажа байнаб.

Д. Аюшеев, Заиграйн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозник.

ГЭЭГДЭНГИ ЛЕСПРОМХОЗ ТУХАЙ

Улан-Удын мяха-консервын комбинат Мостовая гэжэ станциин участок дээрэ 2 жэлэй саада тээ өөрынгөө леспромхоз байгуулhан юм. Тэндэ пилорама ба комбинадай дэргэдэ хайрсагуудые, модон амhартануудые хэхэ тусгаар цех бии болгогдоhон байгаа. Тус цехын хүдэлмэришэд бэлэдхэгдэhэн модоной бии байхада түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэдэг байна.

Теэд, леспромхозой модо бэлэдхэлэй түсэбөө тон муугаар дүүргэдэг дээрэhээ, амhартын цех энэ жэлэй январь ба февраль hарануудайнгаа даалгабаринуудые таhалдуулhан байгаа. Тиихэдэ, март hарын түрүүшын 10 үдэр соо графигаа минил 50—60 процент дүүргэhэн байна. Энэ хэрэгтэ комбинадай автогараж зэмэтэй. Юуб гэхэдэ автомашинануудаа хоёр халаанда табяагүй дээрэhээнь, бэлэн болоhон модо шэрэжэ асаралга ходотос таhалдана.

А. Шестаков.

Манай республика дотор

Улаан тугта хүртэбэ

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет республикын колхозуудые эрхим һайнаар радиофикацилхын тулада дэлгэрүүлэгдэһэн аймагууд хоорондын социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзэбэ.

1950 оной IV квартал соо Прибайкальска аймаг эрхим показательнуудые туйлаһан байна. Энэ болзор соо тус аймагай хоёр колхозууд хэлхеэ холбооной Министерствын радиоузелһаа радиофицировалэгдэжэ, 22 километртэ лини татагдаһан, 75 радиоточко табигдаһан байна.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр 1950 оной IV квартал соо тус мүрысөөндэ илаһанай түлөө Прибайкальска аймаг (ажалшадай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Подкорытов, хэлхеэ холбооной конторын начальник нүхэр Бурдуковский) БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Комсомолецуудай оролдосотой ажал

Дэрээнэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (Курумкан) комсомольско-залуушуулай һүнэйтоварна фермэ байгуулагданхай.

Тус фермын комсомолецууд малай тоо толгой олошоруулхын тулада, тэдэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ. Комсомолецууд Д. Аюшеева, Ц. Цынгеева, Н. Догданова гэгшэд малаа бүрин бүтэнөөр ондо оруулжа байна.

В. Баторов.

Худалдаа наймаанай шэнэ точконууд

Городой захаар һуудаг ажалшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр ба промышленна товарнуудаар хангахын тулада худалдаа наймаанай шэнэ точконууд баригдажа байна.

Пригороднэ районой Октябрьска поселогто бакалейно-гастрономическа товарнуудай магазин баригдаа.

Колхознигууд культурнаар амарна

Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой клуб (даагшань нүхэр Д. Нимаев) уран гоёор шэмэглэнхэй. Колхознигууд үдэшэндөө клубтаа ерэжэ, элдэб номуудые, газетэ ба журналнуудые уншана, шатар даам наадана. Тэдэнэр уранһайханай самодеятельностиин кружогойхидой табиһан зүжэг наада харана. Тиигэжэ тэдэнэр сүлөөтэй сагаа культурнаар амаржа үнгэргэнэ.

Х. Гомболон.

ПВЗ-гэй котельнэ цехын эрхим-котельщик М. Ф. Дудин котёлнуудые задалха № 5 участогто монтажна хүдэлмэри хэхэдээ, үдэрэйнгөө нормые 2—2,5 дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Зураг дээрэ: нүхэр Дудин ажаллажа байна.

Д. Носовой фото.

Литературна һонинууд

Бурят - монгол литературын Москвада болоһон вечернүүдтэ хабаадаһан уранзохёолшод ба поэдүүд республикынгаа предприяти, колхоз, тосхоноор ябажа, тоосоото вечернүүдые үнгэргэнэ. Тиимэ вечернүүд ПВЗ-дэ, Городок городто, Хэжэнгын аймагай центртэ ба зооветеринарна институдта үнгэргэгдөө.

Эдэ вечернүүдтэ уранзохёолшод Цэдэн Галсанов, Ц. Дамдинжапов, Шираб Нимбуев, Дамба Жалсараев, Цыдып Цыремпилов гэгшэд хабаадалсаа.

* * *

Уранзохёолшо Хоца Намсараев мүнөө үедэ «Үүрэй толон» гэжэ романайнгаа хоёрдохи номые бэшэжэ байна.

* * *

Поэт Цэдэн Галсанов Сталинска шангай лауреат режиссер Е. Ю. Учитель гэгшэтэй хамта «Социалистическэ Бурят-Монгол» гэһэн үнгэтэ кинофильмын сценари бэшэжэ дүүргэбэ. РСФСР-эй кинематографиин Министерствын шиидхэбэреэр апрелиин 15-һаа энэ кинокартина буулгагдажа эхилхэнь.

Тэрэшэлэн поэт Цэдэн Галсанов Владимир Маяковскиин «Владимир Ильич Ленин» гэһэн поэмые бурят хэлэн дээрэ оршуулжа байна. Энээнэйнь отрывогууд «Байкал» гэжэ альманахта хэблэгдэһэн байна.

* * *

Поэт Шираб Нимбуев «Октябрьин туг доро» гэжэ поэмэ бэшэжэ дүүргээ, тэрэнь «Байкал» альманахын табадахи номерто хэблэгдэбэ.

* * *

Поэт Жамсо Тумунов «Жаргалантын галнууд» гэжэ шэнэ поэмэ бэшэжэ дүүргэбэ. Республикын колхозуудые электрификацилга тухай тус поэмэ соо хэлэгдэнэ.

* * *

Уранзохёолшо Чимит Цыдендамбаев бурят эрдэмтэ Доржи Банзаров тухай романайнгаа нэгэдэхи номые бэшэжэ дүүргээ.

* * *

Поэт Дамба Жалсараев үхибүүдтэ зорюулан, «Үдын эрьедэ» гэжэ түрүүшынгээ поэмэ бэшэжэ дүүргээ.

Мүнөө Лермонтовэй «Мцыри» гэжэ поэмые тэрэ оршуулжа байна.

* * *

Поэт Цыдып Цыремпилов «Алтан тарян» гэжэ шүлэгэй цикл бэшэжэ дүүргээ. Энэ циклын зарим шүлэгүүдынь «Байкал» альманахын һүүлшын номерто толилогдонхой.

Ородой агууехэ поэт Пушкинай «Цыганууд» гэжэ поэмые тэрэ оршуулжа дүүргэбэ.

Дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой даб дээрэхи зүблөөн

ПАРИЖ, мартын 10. (ТАСС). Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй соведэй зүблэхэ зүйл бэлэдхэхын тула зарлагдаһан дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой зүблөөнэй табадахи заседани Франциин түлөөлэгшэ Пародиин түрүүлэлгэ доро болоо.

Франциин түлөөлэгшэ Пароди түрүүлэн үгэ абаба. СССР-эй делегациин дурадхаһан зүблэхэ зүйлые баруунай гурбан державанууд абажа шадахагүй гэжэ тэрэ дахинаа мэдүүлбэ.

Британска түлөөлэгшэ Дэвис баруунай гурбан державануудай оруулһан дурадхал абахые баалаба.

Мүнөөдэрэй заседани дээрэ Пародиин ба Девисэй хэлэһэн үгэнүүд юу харуулааб гэхэдэ, Германиие демилитаризацилха ба тэрэниие ремилитаризацилга тохёолдуулхагүй тухай Потсдамска хэлсээ бэелүүлхэ, дүрбэн державануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооха, Германитай эбэй договор баталха ба энээнтэй зохилдуулан, эзэмдэлгын сэрэгүүдые Германиһаа гаргаха гэхэ мэтын шухала асуудалнуудые министрнүүдэй соведтэ зүбшэн хэлсэлгэһээ баруунай державанууд айна.

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй соведэй сесси зарлаха тухай асуудалаар США-гэй, Великобританиин ба Франциин правительствонуудтай нотонуудые абалсахадаа, СССР-эй Правительство Германиие демилитаризацилха тухай асуудал табиһан байгаа гэжэ Громыко һануулба. Министрнүүдэй соведтэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэ тон ехэ удхашанартай гэжэ Советскэ Правительствын тоолодогынь тус зүблөөндэ хабаадагшадта элитэ.

Германиие ремилитаризацилха талаар баруунай державануудай бэелүүлжэ байгаа хэмжээ-ябуулганууд, мүн баруун Германиие агрессивнэ Хойто-атлантическа бүлэглэлдэ оруулха гэһэн тэдэнэй һэдэлгэнүүд хадаа Германи тушаа Потсдамска хэлсээе бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал мүн гэжэ Советскэ Правительство тоолоно.

Баруунай державануудай түлөөлэгшэд дүрбэн державануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооха тухай асуудал зүблэхэ зүйлдэ оруулхаяа эрид буруушаана гэжэ Громыко тэмдэглэбэ.

Германитай эбэй договор баталалгые түргэдхэхэ тухай советскэ дурадхалые баруунай державануудай түлөөлэгшэд арсана гэжэ Громыко мэдүүлбэ. Иимэ хараа бодолынь Европодо эб найрамдал бэхижүүлхэ интересүүдтэ, тэрэшэлэн германска арадай интересүүдтэ зүришэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Громыко хадаа дүрбэн державануудай правительствонуудта Германска демократическа республикын Арадай палатын президиумэй эльгээһэн хандалга тухай һануулаад, тус хандалгын текстые уншаа.

— Дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй соведэй зүблэхэ зүйл бэлэдхэхэ үедэ Германска демократическа республикын Арадай палатын президиумэй хандалгые анхаралдаа абангүй байха ёһогүйбди, — гэжэ Громыко хэлэнэ.

ПАРИЖ, мартын 11. (ТАСС). Дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой зүблөөн дээрэ мүнөөдэр Великобританиин түрүүлэгшэ Дэвис түрүүлэгшээр һууба.

Түрүүлэн үгэ хэлэһэн США-гэй түлөөлэгшэ Джессеп советскэ дурадхалнуудые буруушааха ба баруунай гурбан державануудай дурадхалнуудые, тайлбарилан хэлэбэл, мүнөөнэй уласхоорондын оршон байдалай шухала проблемэнүүдые балар, худхаляа асуудалнуудаар һэлгэхэ гэһэн һэдэлгэ гаргаа.

Германитай эбэй договор баталалгые түргэдхэхэ ба энээнтэй зохилдуулан эзэмдэлгын сэрэгүүдые Германиһаа гаргаха тухай советскэ дурадхалые буруушааха зуураа, Джессеп болбол Германитай эбэй договор баталалгые удааруулха, Германиин нэгэдэлые түбэгтэй болгохо гэжэ США-гэй оролдодог байһые тодоор харуулаа.

Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн Франциин түлөөлэгшэ Пароди дүрбэн державануудай буу зэбсэгүүдые хороохо тухай асуудалые министрнүүдэй соведтэ зүбшэн хэлсүүлхэгүй гэһэн Франциин правительствын эрмэлзэлгые дахин элирхэйлбэ.

Берлиндэ болохоёо байгаа залуушуулай уласхоорондын фестиваль

РИМ, мартын 10. (ТАСС) Демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин түрүүлэгшэ Энрико Берлингуэр энэ оной августын 5—19-дэ Берлиндэ болохо залуушуулай уласхоорондын фестивальда зорюулагдан Миланда болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэбэ.

80 оронуудай 25 мянган хүбүүд басагад, Германска демократическа республикын ба Баруун Германиин 2 миллион залуу немецүүд фестивальда хабаадаха байна гэжэ Берлингуэр мэдүүлбэ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУ

Арадай армиин Глав командованиин мэд

ПХЕНЬЯН, мартын 12. (Т Арадай армиин частьнууд Х һайндуратантай хамтадаа бүхы фронтнууд дээрэ хатуу байлдаануудые хэбэ гэжэ К арадай-демократическа ре кын Арадай армиин Главна довани мартын 12-то мэдээ

Сеулай райондо Арадай частьнууд зарим участогуу дайсанай 300 гаран солдаду офицернүүдые үгы хэһэн, туулһан байна. Дайсанай с ехэ техникэ үгы хэгдээ.

Германиие ремилитаризац эсэргүү европейск хүдэлмэришэдэй конфер зарлаха Үүсхэлэй комит бэшэг

БЕРЛИН, мартын 10. (Т АДН агентствын мэдээ ёһоор, Германиие ремилит цилгада эсэргүү хүдэлмэри европейскэ конференци з Үүсхэлэй комитет европейск нуудай профсоюзна бүхы ральна организацинуудта, ул рондын профсоюзна орга нуудта, тэрэшэлэн зарим предприятинуудай хүдэлмэр тэ бэшэг эльгээбэ. Тэрээн иигэжэ хэлэгдэнэ: «Герман милитаризацилга хадаа ул рондын түгшүүрэлые шанга дайнай аюулые хурсадхаа дайн болоо һаа хүдэлмэр ба албахаагшадта тон ехэ г зоболон асарха байһаниинь жэ. Германиие ремилитар гада эсэргүү ба сэрэгэй эсэргүү тэмсэлдэ Европын оронуудай хүдэлмэришэдэй хынь тула, французска ба предприятинуудай хүдэлм дэй коллективүүдэй түлөө Германиие ремилитаризац эсэргүү хүдэлмэришэнэй е скэ конференци зарлаха гэж дэһэн байгаа. Тиимэ конф зарлаха уряае энэ бэшэгт жуулан таанарта эльгээбэбд

Ямар-нэгэн профсоюзай бодолдо нэгэдэхыетнай таб уялгалнагүйбди. Гэбэшье, ниие ремилитаризацилга профсоюзна организаци б һанамжа мэдэхые хүсэнэбд

Тиимэһээ, энэ конференц най түлөөлэгшын эльгээгд угаа ехээр баясаха ба Берлин делегадуудые эльгэ далдань предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ туһалха б датнай найданабди, конф дээрэ таанарые баяртайгаар хабди».

Һургуули түрэлхид хоёрой холбоо тухай

★

Ц. ЖАМЦАРАНО,
Кабанскын аймОНО-е даагша.

★

Социализмһаа коммунизмда дамжан оролгын шухала политическэ зорилгые советскэ хүнүүдэй бэелүүлжэ байһан энэ үедэ, ургажа ябаа үетэниие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ гээшэ шиидхэхы удхашанартай болоно.

Советскэ һургуули ба гэр бүлэ хадаа манай хүүгэдые ба залуушуудые шэнэ хүнүүд — обществын эдэбхитэй ба ушар ёһо мэдэхэ гэшүүд — болгон хүмүүжүүлхэ зорилготой.

Манай һургуулинуудай диилэнхи олон һурагшадынь эрхим һайн жаяг заршамтай байдаг ба һуралсалдаа уялгаа дүүрэн мэдэнхэйгээр хандадаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай һургуулинууд болбол һурагшадайнгаа гэр бүлэтэй холбоогоо бэхижүүлхэ ба түрэлхидые эмхидхэхэ талаар ехэхэн амжалтануудые туйлаа. Энээнэй эсэстэ ушар ёһо мэдэрэнги жаяг заршам бэхижэжэ, һурагшад һайнаар һурадаг болоо, мүн түрэлхид өөһэдынгөө хүүгэдые хүмүүжүүлхэ талаар бүри ехээр оролдодог болоо. Энээнһээ гадна, педагогическа пропаганда эмхидхэхэдэнь, «Һурагшадай дүримые» хүүгэдэй ямараар сахидагые ажаглахадань, хүүгэдэй сүлөө сагаа эмхидхэхэдэнь, һургуулияа ажахын ба санитарна талаараа болбосон түхэлтэй болгоходонь түрэлхидэй эдэбхитэй багшанарта һайнаар туһалдаг болоо.

Һурагшадай олонхидынь оролдосотойгоор һурана, һургуулида ба һургуулиһаа газаа тээ бэеэ һайнаар абажа ябана, эхэ эсэгэдээ туһална, хүбсаһа хунараа ариг сэбэр байлгана, бэе бэедээ, аха нүхэдтөө һайнаар хандана. Эндэ түрэлхидэй аша габьяа ехэ байна. Түрэлхид өөһэдынгөө хүүгэдые үнэн сэхээр ба бодомжотой байхаар хүмүүжүүлнэ, манай урда табигдаһан ехэ ба һайн һайхан зорилгонуудые мэдэрэн бэелүүлдэг туладаа тэдэнэр хүүгэдтээ хүндэтэй байдаг. Хүүгэдынь эхэ эсэгынгээ хаана хүдэлмэрилдэгыень, ямар тушаалтай байһыень, хэнтэй хамта хүдэлмэрилдэгыень һонирходог. Тиин эхэ эсэгынь хэрэг хүүгэдэй урда хүндэтэй, удха ушартай болодог байха юм.

Гэбэшье, хүүгэдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар зарим һургуулинууд гэр бүлэтэй бата холбоо байгуулжа шаданагүй. Түрэлхидэй дунда хэгдэхэ хүдэлмэринь хайша хэрэгээр, хааяа ябуулагдадаг, тэрэ хүдэлмэринь һуралсал-хүмүүжэлэй бүхы хэрэгые һайжаруулха талаар хүсэд ашаглагданагүй. Зарим һургуулинууд педагогическа пропагандаяа манай ороной ажабайдалай юрэнхы асуудалнуудһаа үсөөн бэшэ ушарнуудта амяарлагданхайгаар ябуулна.

Олон һургуулинуудта түрэлхидэй комитедүүд үшөөл һулаар хүдэлмэрилнэ, тэдэнэр өөрынгөө хүдэлмэридэ түрэлхидэй олониитэһээ, общественнэ организацинуудһаа таһаранги байдаг. Түрэлхидэй комитедүүдые хүтэлбэрилхэеэ болишоһон һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд эндэ өөһэдөө зэмэтэй.

Жаяг заршамтай болгон хүмүүжүүлхэ гээшэ ехэ оролдолго, хатуу зориг, үхибүүн бүхэндэ ухаантай ба бодомжотой хандалга эридэг. Гансал үгэ дууламгай болгохо дадалнуудаар хүниие жаяг заршамтай болгохо аргагүй юм. Үхибүүндэ үргэн политическэ хүмүүжүүлгээр, юрэнхы эрдэм болбосоролоор, ном ба газетээр, ажалаар ба общественнэ хүдэлмэреэр нүлөөлжэ жаяг заршамтай болгодог. Имагтал эдэ нүлөөлэлгэнүүд хамтархадаа хүүгэдтэ жаяг заршам зүбөөр хүмүүжүүлжэ болохо юм.

Ушар ёһо мэдэхэ жаяг заршам һурагшадта хүмүүжүүлгын дутагдалнуудые зайлуулхын, һуралсалхүмүүжүүлгын бүхы хэрэгые һайжаруулхын тулада Кабанскын аймагай һургуулинууд һурагшадай гэр бүлэнэртэй холбоогоо бэхижүүлхэ ба хүүгэдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар гэр бүлэнэртэй бата холбоо байгуулха гэһэн зорилго һуралсалай энэ жэлдэ урдаа табинхай. Һургуулинуудай энэ эли тодо зорилгонь түрэлхидэй олониитын дунда ябуулагдаха хүдэлмэриие нилээд ехээр шангадхаа.

Бүхы һургуулинуудта «Түрэлхидэй комитет тухай дүримэй» ёһоор түрэлхидэй комитедүүд һунгагданхай. Олонхи һургуулинуудай түрэлхидэй комитедүүд урданайхидаа орходоо холо һайнаар хүдэлмэрилнэ, өөрынгөө хүдэлмэриие һургуулитай хамта зохёоһон бодомжотой түсэбэй ёһоор ябуулна. Мүн педагогическа пропагандаяа нилээд һайжаруулаа.

Жэшээлхэдэ, Посольско долоонжэлэй һургуулиин түрэлхидэй комитет 32 хүнүүдһээ һунгагданхай. Тус комитедэй гэшүүд өөһэдынгөө дундаһаа президиум һунганхай. Президиумэй гэшүүн бүхэн комитедэй нэгэ комиссиие хүтэлбэрилдэг, тиихэдээ хүдэлмэреэ бодомжотойгоор ба түсэбэй ёһоор ябуулдаг. Бүгэдэниитын һуралсалай комисси (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр В. Суворов) бүхы хүүгэдые һургуулида хабаадуулха талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Энэнэй эсэстэ тус һургуули бүгэдэниитын һуралсалай зорилгые бэелүүлжэ шадаа. Һуралсалай-ажахын комисси (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр А. Кыштымов) һургуулиин байра байдал һайжаруулха талаар, илангаяа түлишөөр хангалгаар үдэр бүриин туһаламжа үзүүлдэг. Ариг сэбэрэй комиссиин хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Е. Карташова һургуулиин ба интернадай байрануудай ариг сэбэрые, уборщицануудай хүдэлмэриие шалган хинажа байдаг, һурагшадай гэртэнь ябажа үзэдэг юм.

Түрэлхидэй комитедэй бүхы хүдэлмэри һургуулиин директор нүхэр Качинай хүтэлбэри доро ябуулагдана. Түрэлхидэй комитедэй гэшүүд үдэр бүри һургуулидаа дежурилдаг. Тиин түрэлхидэй эдэбхитэд һургуулиин хүдэлмэритэй танилсажа, тэрэнэй эрилтэнүүдые элирүүлэн хангаха хэмжээнүүдые абалсана.

Энэ һургуулида түрэлхидэй хамтын суглаан четверть бүхэндэ нэгэ удаа зарлагдадаг, һарадаа нэгэ удаа түрэлхидэй суглаанууд класс бүридэ болодог. Энээнһээ гадна, һургуулида харьяата тосхонуудта суглаанууд үнгэргэгдэнэ.

Һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо түрэлхидтэ хэдэн лекци уншагдаа. Тэрэ тоодо «Хүүгэдэй гэр бүлын хүмүүжүүлгэ тухай», «Хүүгэдые шажанда эсэргүүгээр хүмүүжүүлхэ тухай», «Зориг ба абари зан хүмүүжүүлгэ тухай» ба бусад темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаһан байна.

Түрэлхидэй дундахи хүдэлмэриин һайжаруулагдаһанай ашаар һурагшадай жаяг заршам элитэ һайжараа, успеваемостинь дээшэлээ.

1950-51 онуудай һуралсалай жэлэй гурбадахи четвертиин турша соо аймагай арадай гэгээрэлэй таһаг кустнуудаар түрэлхидэй олониитын суглаануудые үнгэргөө. Тус суглаануудта аймагай һургуулинуудай һурагшадай түрэлхидэй диилэнхи олонхинь хабаадаа. Эдэ суглаанууд дээрэ түрэлхид болбол «Хүүгэдэй хүмүүжүүлгын түлөө түрэлхидэй ба олониитын харюусалга тухай» темээр элидхэл шагнажа, тус асуудалые ехэ эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэһэн байха юм. Энэ талаар уялгаяа дүүргэдэггүй, гэр бүлын хүмүүжүүлгэдэ ёһотой анхарал табидаггүй түрэлхидые шүүмжэлэн хэлсэһэн байна.

Һуралсалһаа гадна хүүгэдэй дундахи хүдэлмэри һайжаруулхын, тэдэнэй сүлөөтэй сагые эмхидхэхын тула, мүн хүүгэдэй тоомоо таһархые болюулхын ба хүүгэдэй харууһагүйдэлгэ зайсуулхын тулада улица бүхэндэ түрэлхидэй комитет байгуулха гэжэ шиидхэгдэһэн байна. Энэ юугээр шалтагаалааб гэхэдэ, олон классна хүтэлбэрилэгшэд, багшанар ба түрэлхидэй комитедэй гэшүүд һурагшадай түрэлхидтэй саг үргэлжэ холбоотой байха аргагүй дээрэһээ һурагшадта таһалгаряагүй хүмүүжүүлгын нүлөө үзүүлдэггүй байгаа. Түрэлхидтэй ами аминтайнь хүдэлмэрилхэдөө һурагшадай байра байдалтай танилсахын тула ехэ саг, хүсэ ба шадабари хэрэгтэй болодог, тиин түрэлхидэй улицын комитедэй гэшүүд багшанарта ехэ туһа хүргэхэ байна. Тэдэнэр хүүгэдээ х жүүлхэ хэрэгтэ хайша ха хандадаг түрэлхидэй дунда о лэмжын хүдэлмэри ябуулха тай. Тэдэнэр хүүгэдтэ һонир наада ба амаралта эмхидх на.

Түрэлхидэй улица бүхэнд митет бүхэндэ һургуули нэг шые эльгээдэг. Тэрэ багша митедэй ажал-ябуулгые ж рилдэг ба гэшүүдтэнь конс үгэдэг юм.

Һургуулинуудай ба гэгэ таһагай зүгһөө түрэлхидэй бэелүүлэгдэжэ байгаа х ябуулганууд хадаа һургу гэр бүлэ хоёрой хоорондохи барисаае улам бэхижүүлхэ, дые коммунистическээр хүмү хэ ба наукануудай һууринуудые батаар ойлгох далда туһална.

Хүүгэдые хүмүүжүүлхэ бүлэ ба һургуули хоёрой дэлэй үндэһэ һуури дээрэ лэгдэхэ ёһотой. Энэ нэгэдэл гэ янза ба зорилгодоо т байха зэргэтэй. Ниитын орг цинууд, предприятинууд, эм гаанууд ба колхозууд хадаа дые хүмүүжүүлгэдэ хама байжа шадахагүй юм. Па комсомольско, профсоюзна тын бусад организацинууд рэгтэ шухала анхаралаа ха уялгатай.

Түрэлхид, багшанар бүхы советскэ хүнүүд ком ческэ общество байгуулагш лохо хүүгэдые хүмүүжэлгэд хараалаа саг үргэлжэ ха ёһотой.

Харюусалгата ред
Б. А. ОЧИ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактор—23 Заместителя редактора—7-85, отв секретаря—3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности 6-84, мест информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16

Н—03331. Типография Управления полиграфической промышленности издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж